

Stampa u Informazzjoni

Il-Qorti tal-Ġustizzja tal-Unjoni Ewropea
STQARRIJA GĦALL-ISTAMPA Nru 68/20
il-Lussemburgu, 11 ta' Ġunju 2020

Sentenza fil-Kawża C-74/19
Transportes Aéreos Portugueses

L-aġir problematiku ta' passiġġier tal-ajru jista' jikkostitwixxi "ċirkustanza straordinarja" li tista' teżenta lit-trasportatur mill-obbligu tiegħu ta' kumpens għall-kancellazzjoni jew għad-dewmien twil tat-titjira kkonċernata jew ta' titjira sussegwenti operata minnu stess permezz tal-istess inġenju tal-ajru

It-trasportatur tal-ajru għandu madankollu, bħala miżuri raġonevoli li għandu jadotta sabiex jinħeles mill-obbligu tiegħu ta' kumpens, jiżgura li l-passiġġier jitqiegħed fuq rotta differenti fl-iqsar żmien, permezz ta' titjiriet diretti jew indiretti oħrajn operati potenzjalment minn trasportaturi tal-ajru oħrajn

Fis-sentenza Transportes Aéreos Portugueses (C-74/19), mogħtija fil-11 ta' Ġunju 2020, il-Qorti tal-Ġustizzja ppreċiżat il-kunċetti ta' "ċirkustanzi straordinarji" u ta' "miżuri raġonevoli" fis-sens tar-Regolament Nru 261/2004¹ (iktar 'il quddiem ir-"Regolament dwar id-Drittijiet tal-Passiġġieri tal-Ajru"). Għaldaqstant, hija ddeċidiet li, taħt ċerti kundizzjonijiet, l-aġir problematiku ta' passiġġier li jkun wassal għal devjazzjoni tal-inġenju tal-ajru, li tikkawża d-dewmien tat-titjira, jikkostitwixxi "ċirkustanza straordinarja" u li trasportatur tal-ajru responsabbli għat-titjira jista' jinvoka din iċ-"ċirkustanza straordinarja" li ma tkunx affettwat it-titjira kkanċellata jew li ġarrbet dewmien iżda titjira preċedenti operata minnu stess jew permezz tal-istess inġenju tal-ajru. Il-Qorti tal-Ġustizzja qieset ukoll li l-fatt li t-trasportatur tal-ajru jqiegħed lil passiġġier fuq rotta differenti, permezz tat-titjira sussegwenti operata minnu stess u li tirriżulta fil-wasla tal-passiġġier l-għada tal-jum inizjalment previst ma jikkostitwixxi "miżura raġonevoli" li teħles lil dan it-trasportatur mill-obbligu tiegħu ta' kumpens flief jekk ċerti kundizzjonijiet ikunu ssodisfatti.

It-tilwima fil-kawża prinċipali hija bejn passiġġier u trasportatur tal-ajru Transportes Aéreos Portugueses (TAP) dwar ir-rifjut ta' dan tal-aħħar li jikkumpensa lil dan il-passiġġier li t-titjira ta' konnessjoni tiegħu ġarrbet dewmien twil għall-wasla fid-destinazzjoni finali tagħha. It-trasportatur tal-ajru rrifjuta li jilqa' t-talba għal kumpens minhabba li d-dewmien tat-titjira kkonċernata kien dovut għall-aġir problematiku ta' passiġġier li seħħ fuq titjira preċedenti operata permezz tal-istess inġenju tal-ajru u li wassal għal devjazzjoni tal-inġenju tal-ajru, u minhabba li din iċ-ċirkustanza kellha tiġi kklassifikata bħala "straordinarja" fis-sens tar-Regolament dwar id-Drittijiet tal-Passiġġieri tal-Ajru², li teżentah mill-obbligu tiegħu ta' kumpens previst minn dan l-istess regolament³.

It-Tribunal Judicial da Comarca de Lisboa (il-Qorti Distrettwali ta' Lisbona, il-Portugall), adita bil-kawża, kellha dubji dwar il-klassifikazzjoni legali taċ-ċirkustanza li wasslet għal dan id-dewmien, dwar il-punt jekk trasportatur tal-ajru jistax jinvoka tali ċirkustanza meta din tkun affettwat l-inġenju tal-ajru li opera t-titjira kkonċernata, iżda seħħet matul it-titjira ta' qabel din tal-aħħar, kif ukoll dwar in-natura raġonevoli tal-miżuri implimentati minn dan it-trasportatur.

F'dan ir-rigward, il-Qorti tal-Ġustizzja fakkret li t-trasportatur tal-ajru ma huwiex obligat jikkumpensa lill-passiġġieri jekk ikun f'pożizzjoni li jipprova li l-kancellazzjoni jew id-dewmien tat-titjira ta' tliet sigħat jew iktar mill-wasla jkun dovut għal "ċirkustanzi straordinarji" li ma setgħux jiġu

¹ Regolament (KE) Nru 261/2004 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-11 ta' Frar 2004 li jistabbilixxi regoli komuni dwar il-kumpens u l-assistenza għal passiġġieri fil-każ li ma jithallewx jitlegħu u ta' kancellazzjoni jew dewmien twil ta' titjiriet, u li li jħassar ir-Regolament (KEE) Nru 295/91 (ĠU Edizzjoni Speċjali bil-Malti, Kapitolu 7, Vol. 8, p. 10).

² Artikolu 5(3) tar-Regolament Nru 261/2004.

³ Artikolu 5(1)(ċ) u Artikolu 7(1) tar-Regolament Nru 261/2004.

evitati anki kieku l-miżuri raġonevoli kollha kienu ttieħdu u, fil-każ tal-okkorrenza ta' tali ċirkustanzi, li huwa jkun adotta l-miżuri adatti għas-sitwazzjoni billi jimplementa l-mezzi kollha f'termini ta' persunal jew ta' materjal u l-mezzi finanzjarji li huwa kellu, sabiex jiġi evitat li din twassal għall-kanċellazzjoni jew għad-dewmien twil tat-titjira kkonċernata, mingħajr madankollu ma jiġi rikjest minnu li jagħmel saġrificċji mhux tollerabbli fid-dawl tal-kapaċitajiet tal-impriza tiegħu.

Fl-ewwel lok, il-Qorti tal-Ġustizzja fakkret li avvenimenti li, min-natura jew mill-orijini tagħhom, ma humiex inerenti għall-eżerċizzju normali tal-attività tat-trasportatur tal-ajru kkonċernat u jevitaw il-kontroll effettiv tiegħu, liema kundizzjonijiet huma kumulattivi, jistgħu jiġu kklassifikati bħala **“ċirkustanzi straordinarji”**, fis-sens tar-Regolament dwar id-Drittijiet tal-Passiġġieri tal-Ajru. Tali ċirkustanzi **jistgħu jseħhu, b'mod partikolari, fil-każ ta' riskju marbut mas-sigurtà.**

Wara li rrilevat li **l-aġir problematiku ta' passiġġier li jkun irriżulta f'devjazzjoni tal-inġenju tal-ajru effettivament joħloq riskju għas-sigurtà tat-titjira kkonċernata**, il-Qorti tal-Ġustizzja qieset, minn naħa, li **l-aġir inkwistjoni ma huwiex inerenti għall-eżerċizzju normali tal-attività tat-trasportatur tal-ajru**. Min-naħa l-oħra, **tali aġir ma jistax, fil-prinċipju, jiġi kkontrollat minn dan tal-aħħar**, peress li, l-ewwel nett, l-aġir ta' passiġġier u r-reazzjonijiet tiegħu għat-talbiet tal-ekwipaġġ ma humiex prevedibbli u li, it-tieni nett, abbord l-inġenju tal-ajru, il-bdot fil-kmand kif ukoll l-ekwipaġġ għandhom biss mezzi limitati sabiex jikkontrollaw tali aġir.

Madankollu, il-Qorti tal-Ġustizzja preċiżat li **l-aġir inkwistjoni ma jistax** jitqies li jevita l-kontroll effettiv tat-trasportatur tal-ajru kkonċernat responsabbli għat-titjira, u għaldaqstant **jikklassifika bħala “ċirkustanza straordinarja”, jekk ikun jidher li t-transportatur ikkontribwixxa għall-okkorrenza ta' dan l-aġir jew jekk kien f'pożizzjoni li jantiċipah u li jieħu l-miżuri xierqa f'mument meta huwa seta' jagħmel dan mingħajr konsegwenzi kbar fuq l-iżvolġiment tat-titjira kkonċernata**, billi jibbaża ruħu fuq sinjali bikrija ta' tali aġir. Dan jista' jkun b'mod partikolari l-każ jekk it-trasportatur tal-ajru jkun ipproċeda sabiex jimbarka passiġġier li kien qiegħed juri problemi ta' aġir diġà qabel, jew saħansitra waqt l-imbark.

Fit-tieni lok, il-Qorti tal-Ġustizzja ppreċiżat li **transportatur tal-ajru għandu jkun jista'**, sabiex jeżenta ruħu mill-obbligu tiegħu li jikkompensa lill-passiġġieri fil-każ ta' dewmien twil jew ta' kanċellazzjoni ta' titjira, **jinvoka “ċirkustanza straordinarja” li tkun affettwat titjira preċedenti operata minnu stess permezz tal-istess inġenju tal-ajru, bil-kundizzjoni li jkun hemm rabta kawżali diretta bejn l-okkorrenza ta' din iċ-ċirkustanza li affettwat titjira preċedenti u d-dewmien jew il-kanċellazzjoni ta' titjira sussegwenti**, u dan huwa l-obbligu tal-qorti nazzjonali li tevalwah fid-dawl tal-fatti għad-dispożizzjoni tagħha u b'teħid inkunsiderazzjoni b'mod partikolari ta' kif jiġi operat l-inġenju tal-ajru kkonċernat.

Fit-tielet lok, il-Qorti tal-Ġustizzja qieset li, **fil-każ ta' okkorrenza ta' “ċirkustanza straordinarja”, it-transportatur tal-ajru**, li jkollu l-intenzjoni li jeżentra ruħu mill-obbligu tiegħu li jikkompensa lill-passiġġieri, **għandu jimplementa l-mezzi kollha għad-dispożizzjoni tiegħu sabiex jiżgura rotta differenti li tkun raġonevoli, sodisfaċenti u li sseħħ fl-iqsar żmien, li fosthom hemm it-tfittxija ta' titjiriet oħrajn diretti jew indiretti operati potenzjalment minn trasportaturi tal-ajru oħrajn li jappartjenu jew le għall-istess alleanza tal-linji tal-ajru u li tasal b'inqas dewmien mit-titjira sussegwenti tat-trasportatur tal-ajru kkonċernat.**

Konsegwentement, **it-transportatur tal-ajru ma jistax jitqies li implimenta l-mezzi kollha li kellu għad-dispożizzjoni tiegħu billi sempliċement joffri lill-passiġġier ikkonċernat rotta differenti lejn id-destinazzjoni finali tiegħu permezz tat-titjira sussegwenti operata minnu stess u li tasal fid-destinazzjoni l-għada tal-jum inizjalment previst għall-wasla tiegħu, hliet jekk ma jkun hemm ebda post disponibbli fuq titjira oħra diretta jew indiretta li tippermetti lil dan il-passiġġier jasal fid-destinazzjoni finali tiegħu b'inqas dewmien mit-titjira sussegwenti tat-trasportatur tal-ajru kkonċernat jew jekk tali rotta differenti tkun tikkostitwixxi għal dan it-trasportatur tal-ajru saġrificċju mhux tollerabbli fid-dawl tal-kapaċitajiet tal-impriza tiegħu fil-mument rilevanti.**

TFAKKIRA: Ir-rinviju għal deċiżjoni preliminari jippermetti, lill-qorti tal-Istati Membri fil-kuntest ta' kawża mressqa quddiemhom, li jitolbu lill-Qorti tal-Ġustizzja interpretazzjoni tad-dritt tal-Unjoni jew li tiddeċiedi dwar

il-validità ta' att tal-Unjoni. Il-Qorti tal-Ġustizzja ma tiddeċidix il-kawża nazzjonali. Hija l-qorti nazzjonali li għandha ssib soluzzjoni għall-kawża skont id-deċiżjoni tal-Qorti tal-Ġustizzja. Din id-deċiżjoni torbot, bl-istess mod, lill-qorti nazzjonali l-oħra li quddiemhom titressaq problema simili.

Dokument mhux uffiċjali għall-użu tal-mezzi tal-komunikazzjoni li ma jorbotx lill-Qorti tal-Ġustizzja.

It-[test sħiħ](#) tas-sentenza jinsab fis-sit CURIA mill-jum li fih tingħata s-sentenza.

Kuntatt għall-istampa: Jacques René Zammit ☎ (+352) 4303 3355.